

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XIX. Die Mercurii post tertiam Dominicam. Explicantur Detractori & maledico, tria grandia damna, quæ eodem tempore insert illis, quibus detrahit, illis, cum quibus detrahit, & sibi ipsi ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

quempiam invenire sit, qui munus hoc velut delicias, laborum præmium, aut vitæ quietem ambiat? illum animarum pastorem imitatus, qui supra parochialis suæ domûs limina grandi caractere hæc verba inscripsit: *Deus nobis hæc otia fecit.* O rem horrendam! ipsi Angeli, mentesque æthereæ, summâ mentis perspicaciâ ac sapientiâ dotata, non nisi unicum animam, curæ suæ commissam habent; & Parochus aliquis aut Ecclesiæ Præsul tot animarum laboriosæ curæ tam tenui conatu ac virium suarum applicatione satisfacisse se credat? Absit à vobis tam periculosus error, quin vobis potiùs dictum credite illud Sapientis: *Fac ergo, quod dico, fili mi, & temetipsum libera, discurre, festina, suscit a amicum tuum, ne dederis somnum oculis tuis, neque dormitent palpebra tua, eruere quasi damula de manu, & quasi avis de insidiis aucupis.* Vos fidem

vestram Christo oppignorastis; eja ergo, alacriter in id incumbite, ut debitum quisque suum expungat: orate, prædicate, admonete, minas & supplicia intentate, nec priùs desistite, usquedum cessent abusus, sopitæ sint inimicitia, extinctæ flammæ impudicæ, ac juventus Christianæ fidei rudimentis imbuta sit; usquedum, quantum in vobis est, cultus integer Ecclesiis, Clero modestia, Laicis morum disciplina restituantur. An non videtis, quantum laborent animalia, ut è laqueis sese extricent? quantum aviculæ, ut è plagis se liberent? Vos quoque id ipsum facere allaborate: *Fac ergo, quod dico, fili mi, & temetipsum libera, eruere, quasi damula, eruere quasi avis;* non enim de re levis momenti, sed de æternitate agitur; non spondeas supra virtutem tuam, ait Ecclesiasticus, quod si sponderis, quasi restituens cogita.

SERMO DECIMUS NONUS.

DIE MERCURII POST TERTIAM DOMINICAM.

*Quare Discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum?
non enim manus lavant, antequam manducent.*

Matth. 15.

I. **S**I unquam verum fuit, ex iisdem floribus, unde apiculæ nectar, & mella sugunt, araneos venena cogere, id hodie in Apostolorum actionibus apparuit. Statuerant miseri, sequi Christam, atque ideo omnium ludibrio & contemptui expositi, omnem sui suorumque commodorum curam deposuerunt. Et tamen? quis crederet, etiam hoc vivendi genus nonnullorum criminationi patebat. Notarum est in illis, accipite inauditum scelus! non quòd cibus immundis vescerentur, sed quòd manus superstitiosè non abluerent, antequam pane suo vescerentur: *Non lavant manus, antequam panem manducant*: quòdque in misellis piscatoribus sanctæ cuidam simplicitati adscribi debuit, in contemptum legum ac traditionum detorquebatur; utque adeò verum est, humanam malignitatem ex omni herba venenum distillare nôsse. Et quæ, obsecro Auditores, nostrâ etiam ætate iniquitas est, quæ latius dominetur, quàm hæc ipsa malevolentia libido? hæc contagiosa instar luis per totas civitates grassatur, per omnes urbis plateas serpit, domos penetrat & Principum aulas; utinam non & claustra altis præcincta muris invadat! Qui ad omnem demissionem compositus, adversa omnia æquo ac patiendi animo fert, ignavus ac vecors dicitur; si temperans est, ac moderatus in victu, avaritiæ arguitur; si religiosus, & ad pietatem pronus, hypocrita appellatur; si pudicus est, stupiditatis nomine vapulat; atque ita un-

dique facunda maledicendi materies colligitur, quasi verò id in honorem nostrum redundet, nec ullus eminere se posse confidat, nisi altero depresso, nec splendere in publico, nisi altero denigrato? An non hæc ingens animi vilitas est, Auditores? nostrum potius foret ad perfectionem eluctari, non verò ad id incumbere, ut alii imperfecti habeantur. Sinite ergo, ut hodie linguas istas temerarias & garrulas corripiam, & modestum maledicis silentium persuadeam, utque firmissimum cum Davide propositum concipiant: *non loquatur os meum opera hominum*. Hominum opera non sunt virtutes, sed vitia; virtutes enim DEI beneficia sunt: cui ergo volupe est, de aliorum actionibus loqui, sequatur consilium meum; manifestet palam ac liberè, quidquid à DEO habent, & silentio premat, quod habent à se ipsis: sic ex criminatore fiet Encomiasta. Metuo quidem, ut ne suas in me iras convertant, in me miserum bilem ac iram effundant, &, quidquid eis rabies suggerit, in tam exosum ipsis sermonem exonerent. Posito tamen hoc metu, partibus meis haud deero; evomant in me, quantum libuerit, irarum, modò contra alios murmura-
re desistant.

II. Et verò magna vobis gloria est, murmuratores, dentem vestrum Theoninum in illos liberè exercere, qui procul distant, nec tueri se possunt adversus tela, quæ in ipsos vibratis, nec vestram retundere garrulitatem. In libro Levitici statuit DEUS legem, à plurimis quidem

dem neglectam, meo autem iudicio observatione dignissimam, & ad propositum meum opportunam: *Non maledices surdo.* Qua obsecro de causa? an forsitan surdi speciali gaudent privilegio, ut luscis quidem, mutis & balbos impunè liceat calumniari, non item surdos? Nequaquam; charitas enim omnes sine discrimine & personarum acceptione complectitur: *Universa delicta operit charitas.* Voluit tamen DEUS, ex mente Interpretum, singularem surdorum curam haberi, quia singulariter turpe & inhumanum videtur, illum laceffere injuriis, qui cum audire eas non possit, innocentiam suam tuendi modum non habet. *Surdo maledicere,* ut explicat D. Gregorius, est, *absenti & non audienti derogare.* Surdo igitur maledicunt, qui virgâ censoriâ absentium actiones notât, & ut sicarii ac traditores solent, adversarium à tergo aggrediuntur: *Cum recessissem ab eis,* queritur Jobus, *cum recessissem ab eis, detrahebant mihi.* Iniquissimum planè factum: si enim defectibus scateret frater vester, eja palàm, & in faciem illos præsentem exprobrate, ut quondam Davidi Nathan, Jeroboamo Achias, Achabo Michæas; arguite, illum animosè ac liberè; id enim & charitas jubet, & æquitate conforme est: dum autem genuinum in absentes stringitis, quid aliud agitis, quàm quòd vecordis instar molossi lupum jam fugâ dilapsam, & suas inter latebras tutum allatretis? Canum istorum ea est indoles, ut præsentem lupo altum taceant, *canes muti,* ut Isaias loquitur, *non valentes*

latrare, etsi cæteroquin lupi furta non approbent, nec latudent, nec illi blandiantur, multò minùs in grege dilacerando adjuvent. Vos autem pejus longè agitis; absentibus enim, cujuscumque conditionis, ac staus, minimè parcitis, mores eorum carbone notatis, eorum lasciviam, lusùs intemperantiam, prodigalitatem ac luxum, muneris & officii sui neglectum graphicè describitis; cum verò præsentibus sunt, labra comprimitis, vulpinâ illis caudâ blandimini, quos canino priùs dente memordistis, & turpissimâ adulatione iis ipsis defectibus, in quos antea tam acriter debacchati estis, palpum ducitis: luxuriam præsevidæ naturæ necessarium lenimen; ludendi pruritum, animi ex negotiorum multitudine distractionem; prodigalitatem & luxum munificentiam dicitis: an non hoc est palmarem proximo injuriam inferre? Non me latet quidem, generosâ animi libertate opus esse, ut quis alterius defectus palàm redarguat, præsertim si in sublimi fortunæ gradu sit constitutus; necesse foret, ut quis Eliæ instar omnis humani commodi contemptor foret, & simplici pelle lumbos cinctus ad torrentis crepidinem habitaret, nec alio pane famem falleret, quàm quem dapifer corvus ministrat. Quòd si tantum vobis animi non est, abistite latrem lacerare absentes, quibus præsentibus ne hircere quidem audeis: *Veritas,* ut ait D. Hieronymus, *non amat angulos.* Id enim aliud non est, quàm talpas & scorices imitari, qui mordent quidem, sed absconditè, aut potius

tius æmulari serpentes, qui juxta monitum Ecclesiastis inter fabulum & arenam malitiosè delitefcunt, neque ullo se sibilo produnt, ut in incauti viatoris calcaneo dentes suos defigant: *si mordeat serpens in silentio, nihil eo minus habet, qui occultè detrahit.*

Ecclesiast.
10, 21.

Præterea, num rem parvi moliminis esse censetis, famam restituere, quam rapuistis? mihi credite, etsi omni studio, ac virium contentione in id incubueritis, difficillimum tamen erit, ut id effectum detis. Moyses, acceptam à Deo commissionem Pharaoni legitimè demonstraturus, virgam projecit in terram, quæ subito in serpentem mutata est; cum illam è terra leuaret, priorem virgæ formam recepit: æquale virtutis suæ specimen dare tentabant incantatores & magni Pharaonis, sed irritò successu; projectas enim virgas in serpentes quidem conuerterunt, sed sua serpentibus species mansit, nec antiquam virgæ naturam eis reddere valuerunt. Ecce, ut Origenes notat, quousque se extendat vis magica: *Non poterat virtus Dæmoniaca malum, quod ex bono fecerat, restituere in bonum. potuit ex virga serpentem facere virgam autem reddere ex serpente non potuit.* Id ipsum vobis accidet, O maledici & detractores! efficietis quidem ut proximus vester aliis sit horrori, & serpenti similis videatur; sed quâ ratione antiquam illi gratiam & formam restituetis? facile vobis erit, homini casto & pudico lascivi & impuri notam inurere, sed, quâ arte hanc maculam rursus eluetis? facile vobis erit, ut, qui devotus est, credatur hypocrita, sed

Hom. 23.
17 c 2.
Numer.

quid agetis, ut ex hypocrita denuo religiosus videatur? mala aliena *pronis auribus excipiuntur*, sed eorum retractatio & pâlindia, quàm raram invenit fidem? Calumniare, dicebat pseudopoliticus illè, calumniare audacter, *semper aliquid hæret*; serpens serpentem tam facile non exuet. Quis ergo non videt, læsi nominis damnum esse quodammodo irreparabile? Famæ restitutio, famæ restitutio, ô quàm raro ad unguem, & ex rigore justitiæ præstatur! hic certè locum non habet, quod de pecunia dicitur: *Si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum.* Quæ ergo tandem regula est, hæc pericula vitandi? non obloqui, sed tacere; *non loquatur os meum opera hominum!*

III. Hactenus minora solummò damnâ detractiois aperui, jacturam scilicet famæ & honoris, pretiosam quidem & admodum æstimabilem, sed tamen caducam & temporalem; gravius longè & periculosius est, quod audientes detractorem patiuntur: aut enim ii, in quorum præsentia murmuratis, impii sunt, aut pii? Si impii: quo non júbilo verba vestra excipient, cum audièrint, se flagitiorum suorum tot socios habere? quâ pertinaciâ obfirmabuntur in malo? & quod pejus est, quàm contèptim & protervè aliis ob defectus suos insultabunt? David Rex, cum infelicem Saulis cum tribus filiis in monte Gelboë in eritum intellexisset, efflictim nuntios obrestatus est, ne illud notum facerent incolis Geth, aut populo Ascalonis, ne fortè in circumcisus illis præberetur occasio,

ex

ex calamitatibus Israël insolecendi, illasque exprobrandi: *nolite annuntiare in Geth, neque annuntietis in compitiis Aſcalonis, ne forte latentur filia Philistym, ne exultent filia incircumcisorum.* Vos autem maledici quid agitis, dum in conventibus vestris palam & liberè traducitis Ecclesiastici illius flagitia, lubricitatem morum illius clerici, fastum & superbiam illius Monachi? nisi ut incircumcisis illis gaudii materiam subministratis. Exultassent sanè populi Geth, tripudiassent incolæ Aſcalonis; sed de temporali duntaxat infortuñio; illi autem, qui vobis auscultant, de alièno flagitio & crimine delectantur. O quoties accidit, ut ob unius corruptos mores, à vobis temère vulgatos, toti communitati infamia affricetur? de toto statim ordine iudicium fertur, eum humiliandum, deprimendum, eijciendum, imò penitus extirpandum. Experientia didiceritis, non sic cicadam garrulitate sua reliquas ad cantum, & importunum strepitum excitare, quantum unius maledicentia in aliis movet pruritus maledicendi: cur ergo tam grave onus maximarum iniquitatum humeris vestris imponitis, dum incautà & summè noxià maledicentià pabulum illis & fomitem subministratis?

IV. Quòd si omnes, qui *vestra dictèria* audiunt, pii sint, probique, eaque non tantùm non approbent, vel plausibus excipiant, sed horreant ac detestentur; nunquid tamen hos ipsos gravissimo lapsus periculo exponitis? evenire enim facilè potest, at-

que utinam non frequens illud experientia doceret! ut ex scelerum hactenus sibi incognitorum relatione addiscant, quæ hactenus feliciter ignorarunt, quæque innocentem eorum animum ne cogitatione quidem subierunt: fieri etiam potest, ut, cum audiunt, alios tot defectibus scaterere, à quibus sese liberos vident, patiantur sese vanæ gloriolæ stimulis titillari, & incipiant pharisæi instar, stulto complacentiæ sensu, vanitate, superbiâ, ac præsumptione turgere, quasi verò non sint *sicut ceteri homines*, alios contemnant, quos priùs æstimârunt; deserant; quos obsequiis coluerunt; horreant, quibus antea amicè & familiariter sunt usi aut saltem eum notabili charitatis præiudicio nimis faciles alienis criminationibus aures præbeant, & præcipiè iudicio contemnent, quos nesciunt esse reos. Et hoc est, quòd S. David intendit, cum diceret: *sedens adversus fratrem tuum loquebaris, & adversus filium matris tuæ ponebas scandalum: sedens*, id est, non obiter duntaxat, incidenter, aut breviusculâ temporis morâ, sed ex destinato & deliberato animi proposito, ad obloquendum proximo te composuisti; *sedens* in propylæo Principis; cui serviebas; *sedens* in compitiis & plateis; *sedens* ad limina officinæ, *sedens* in templi aut Basilicæ scamnis; *sedens* in mensa; *sedens* in conventiculo; *sedens* ad focum; verbo, *sedens* velut in theatro & auditorum applausu *adversus fratrem tuum loquebaris: & quo affectu? adversus filium matris tuæ ponebas scandalum:*

In hunc
locum.

lum: filii matris, ut D. Augustinus exponit, sunt auditores innocentes & infirmi, qui ad incautos tuos sermones, velut ad petram scandali allisi, & in lapsum præcipitati sunt; *etenim cum detrabitur bonis, ab his, qui videntur alicujus esse momenti, in scandalum cadunt infirmi, qui adhuc nesciunt judicare.* Et tu interea non times, nec tremis, sed velut aquam bibis iniquitatem, non propriam duntaxat, verum & alienam? meum ergo consilium sequere: *non loquatur os meum opera hominum!*

V. Sed necdum hîc sistit detractionis malitia; nôsse deberis, linguam detractoris esse linguam viperæ trifulcam, quæ Bernardo teste uno ictu tergeminos sauciat: *tres lethaliter inficit, ictu uno. Inficit* illum, cui detrahit, gravemque injuriam inurit; *inficit* illum, cui loquitur, ac grave scandalum ponit; *inficit* tandem & loquentem, dum ei illa damna infert, quæ fusiùs demonstranda supersunt. Verum quis necessariam mihi facundiam dabit, ut funesta illa damna satis exprimam, quæ in vosmetipsos hac maledicendi licentiâ redundant! Et primò quidem, dum auditorum gratiam captatis, remque iis jucundam facturos speratis, ex communi & velut congenitâ omnibus curiositate, noscendi alienos defectus, omnium vos odium incurrere, & exosissimos fieri, certò vobis persuadete, juxta Proverb. 34. 9. Salomonis effatum: *abominatio hominum detractor.* Dicite enim, an adeo mentis inopes judicatis illos, qui

vos auscultant, ut non advertant, eandem criminandi libertatem, quâ in alios debacchamini, in se quoque apud alios intorquendam? Vident id enim: verò & palpant; & quamvis vobis videantur applaudere, dicunt tamen tacitè intra se: *ēja si habes animum, accipitis hujus rostro te crede, sed pennis tuis cave! omni novaculâ rigidius, omni gladio profundius secat; nemo evadit sine vulnere: verè Generatio, ut in Proverbiis dicitur, quæ pro dentibus gladios habet.* Nec interest, quòd simulato verborum artificio, detractiones vestras quibusdam veluti auri bracteis obducatis, dū vituperiis encomia admiscetis, ut plus fidei obtineatis, dum pauca laudatis, & plurima criminamini; hoc enim artificii genus triviale jam ac tritissimum est, palàmque omnibus constat, non mitiùs ferire clavam, quantumvis viridantibus pampinis vestiat. Certè cum missi in terram electam exploratores, fastidium & contemptum illius Israëlitis ingenerare vellent, laudibus illam primò & encomiis extulerunt, & inusitatæ magnitudinis uvam ostentârunt, quam gemini viri obliquâ suspensam perticâ portabant, unâ cum malogranatis leuissimis, ac pinguisissimis ficibus ecce, dicebant, fertilitatem terræ, ad quam DEUS vos evocat; revera lacte fluit, & melle! O qualis pascuorum visor? qualis amœnitas collium? quæ fontium claritas? certè terram amœniorem mundus non habet. Verum amœno huic exordio tristem epilogum, & pauculis mellis guttulis plurimum

rimum deinde fellis miscuere, dum terræ illius incolas gigantibus pares, civitates fortissimas ac inexpugnabiles, auramque insalubrem esse dixerunt, ita ut populus, horrore & nausæa plenus, contra Moysen, Aaronem, Deumque ipsum seditiosissime insurrexerit: ut adeo satis appareat, artificium illud vestrum, laudandi pauca, & vituperandi multa, novum non esse, sed exoletum jam & rancidissimum, quodque vos ab aliorum odio tueri non possit, cum omnibus sit perspectum, non esse zelum, qui vos ad criminandum impellit, sed animi acerbicatem ac rabiem, zeli specie personatam. Quicumque ergo vos audit, timet vos, velut sanguinarios macelli molossos, quibus alieno sanguine labra perpetuo madent, atque ideo omnes vos horrent, & execrantur: *abominatio hominum detractor.*

VI. Sed fingite, hoc sapientis effato vos minimè tangi, vosque apud auditores vestros non tantum nullum odium, sed summam potius gratiam inire, an non saltem DEO, quod ipsi nōstis, exosos vos reddetis? *Detractores Deo odibiles*, ait Apostolus ad Romanos; neque id mirum est, cum vitium istud DEI genis penitus adverteretur: nam ut D. Thomas advertit, humanissimus erga nos est Deus, ac sollicitè cautus, ne nostra, quamdiu vivimus, peccata revelet: *valde difficilis*, inquit, *est ad publicanda occulta crimina nostra*; non aliter ac solent pictores, qui non facile patiuntur removeri siparium, donec ultimam tabulæ manum applicarunt,

neque liberum eis amplius est, spongiâ uti, ac picturæ errores emendare. Comparuit quondam coram ipso filius prodigus, qui frigore tremens, & fame confectus, supremas spiritus reliquias agrè trahebat: quam isti curam primò adhibuisse creditis? an focum succendi, & cibos parari iussit? minimè, sed lacerum cooperuit: *ci-*
tò proferte stolam primam. Dumque illa paratur, strictis interea brachiis filium amplexus est, ne quis servorū, ut advertit Chrysologus, nuditatem ejus aspiceret, aut derideret: *ante vestiri voluit, quam videri.* Ita pariter adulteræ rubori consuluit, cum illam ne verbulo quidem correxit, nisi postquam omnes ejus accusatores è templo digressi sunt. Ita etiam cum Samaritana ad fontis crepidinem egit, cui lasciviam suam non nisi in Apostolorum absentia exprobravit. Ita ipsi Judæ proditori pepercit, cujus perfidiam, etsi importunis Joannis percontationibus urgeretur, qui cateroquin Christo unice charus & arcanorum omnium conscius fuit, non nisi tectis verborum formulis revelavit. Usque adeo verum est, quod Deus *valde difficilis sit ad publicanda occulta crimina nostra.* Quomodo ergo DEUS non summè oderit detractores, qui occultissimos aliorum defectus liberrimè evulgant, & impio Chamo magis impudentes dormientium verenda derègere non erubescunt, atque alios insuper ad contuendam eorum nuditatem invitant? Jam verò percontari à vobis lubet, num vestræ virtuti tribuatis, quod minus flagitios

Luc. 156
220

Serm. 31
de fil.
Prodigo

Ad Rom.
1. 30.

In Gen. 4.
18 n. 7.

gitioli sitis fratre vestro? Totum id solius DEI beneficium est, atque unice Divinae gratiae fructus: an ergo propterea in alios superbè insurgere, illòsque livido dente mordere, ac injuriosè tractare convenit? quid aliud ab hoc factu expectetis, quàm ut DEUS manum vobis suam subtrahat, vòsque in paria, imò graviora, magisque enormia delicta labi permittat, quorum causà tam acerbè alios criminamini? audite quid Deus in proverbiiis minetur: *impius confundit, & confundetur!* Ita est, Auditores, *Impius confundit, & confundetur!* Ut id demonstrarem, sufficit mihi recensere, quod Absaloni accidit, creditu sanè difficillimum, nisi Divinis oraculis stabiliretur. Hic cum inaudiisset, injuriam incestuosà violentià ab Ammone fratre sorori Thamare illatam, ita exarsit, ut opproprium istud non nisi sanguine crederet posse obliterare: dissimulatà igitur ad tempus facti notià, dum commodam vindictae occasionem nancisceretur, Ammonem unà cum cæteris fratribus ad oppiparum lautumque convivium invitavit, immisòque in eum famulitio, fratrem non trucidavit solum, sed velut macelli victimam in frustra concidit. Quis non putasset, Absalonem patrato hoc facinore circumspectissimum posthac futurum, ne simili maculà contaminaretur, quam adeo dirum in modum

Prov. 13. in fratre est ulcus? qui detrahit alicui rei, ait sapiens, ipse se in futurum obligat. An non credidissetis, Absalonem, tam severum pudicitiae vin-

dicem, & honestatis assertorem, castiorem agno, & mure Pontico magis intactum futurum? sed audite facinus barbarum & inhumanum: peiora longè quàm Ammon patravit Absalon; cum enim Davidem Regem & Patrem suum ex aula & regno fugere compulisset, in maximè conspicuo ac patenti aulae loco tentorium sibi figi iussit, atque ibi praesente innumerabilis populi coronà, decem Patris sui concubinas, impudentià plus quàm barbarà, nec inter bestias consuetà, constupravit: *ingressus est ad concubinas Patris sui, coram universo Israel.* Hocine ausus sit zelosus ille Absalon, qui ob unicum incestum tam crudele de fratre supplicium sumpsit? & quae haec metamorphosis, quae novitas, quae mutatio? Inficiari non possum, Ammonem deliquisse, sed occultè, sed absconditè, sed in solitario domus recessu, & ut verecundiùs peccaret, infirmum se simulavit; Absalon autem non horruit peccare publicè, ad sonitum tubae, ad vocem praëconis, & in meridiani solis conspectu, quem, miror, medio cursu non vertisse quadrigam suam, ne turpitudinis tam portentosa arbiter esse cogeretur. Et cur, quæso, DEUS permisit, ut tanto se scelere Absalon contaminaret? quisque, quod libitum fuerit, sentiat; ego aliam non arbitror subesse causam, quàm quia *impius confundit, & confundetur*: germanum ille suum ob simile flagitium non tantum diffamavit, sed etiam iniquissimè occidit, & ideo DEUS permisit, ut pejora fra-

tre

ere patret: *impius confundit, & confundetur.* Idem vos quoque timete: vos linguâ inclemente proximum laceratis ob fragilitatem, quâ carni & sensui fræna laxavit, bilem vehementius effudit, victus intemperantiâ deliquit, aut nimiâ vanitate excessit; nec metuitis, ne DEUS iusto iudicio vos gravioribus culpis immergi permittat? Noli nimium tibi confidere: corripe amicum, argue proximum, bene est: sed fac, quod Ecclesiasticus adjungit, & *da locum timori Altissimi*: quantumvis enim stare modo videatis, cave tamen, ne fallente vestigio aliquando cadas, Quis unquam credidisset, Regem Israël Jehu, qui laudabili zelo aras Baal, exterminatis ejusdem sacrificulis diruit, eò tandem perventurum, ut sua Idolis genua lunaret: lunavit: quis credidisset: Jude regem Joabum, qui templi ruinas tantâ munificentia restauravit, & pecuniis ærarium replevit, templum illud sacrilegè direpturum? diripuit: quis credidisset, Salamonem, qui in proverbiiis suis tanto verborum pondere contra inordinatum amorem mulierum, detectis earum dolis, fraudibus ac damnis, peroravit, tandem *daturum maculâ in gloria sua*, & in illam ipsam fossam præcipitandum, cujus profunditatem aliis monstraverat? præcipitatus est. Ne igitur posthac vos tutos & impeccabiles credite; necdum in gratia confirmati, sed labiles etiamnum, ac proxi ad casum estis, & avertat DEUS! ne peioris illis evadatis, quos mordaci modo linguâ temere allaturatis. Ita

P. Segneri Quadragesimalis.

est auditores, ista est; qui ranarum instar luto, perpetuò immersi sunt, illi ipsi sunt, qui identidem aliis obstrepunt, suamque prætereuntibus turpitudinem exprobrant: qui boni & probi sunt, teste sapiente, pronissimi sunt ad credendum de proximo optima quæque: *innocens credit omni verbo*; quemadmodum Josue credit Gabaonitis, Labano Jacob, Triphoni Jonathas; dissoluti verò, & discipoli suo omnes alios pede metiuntur, suas maculas aliis omnibus adhærere arbitrantur, omnia notant, irrident, carpunt, spernunt, & non nisi, quod pejus est, de aliis præsumunt: *sed & in ira stultus ambulans*, audite verba Ecclesiastæ eximia, *cum ipse insipiens sit, omnes stultos estimat* Et hanc arrogantiâ creditis impune à DEO ferendam? Si enim in lege veteri prohibuit, ne quis sanus alterum velut leprâ infectum proclamaret, nisi post diurnum & accuratum sacerdotum examen; quo modo patietur, sanos à leprosis traduci & condemnari? repeto igitur Prophetæ regii consilium: *non loquatur os meum opera hominum, non loquatur*, nisi gravissimis nos damnis & periculis exponere velimus. Existimabitis modo, me hætenus dixisse, quidquid ad terrorem maledicis incutiendum dici potest; verum quiescamus tantisper; tum enim forsân apparebit, me non nisi leviora, & propè ludicra proposuisse.

PARS ALTERA.

VII. **N**on equidem vellem funesti oratoris nomen ac notam à

Hh

vobis

vobis mereri: quid enim proderit, si ad vos terrendos infausta identidem & tristia vobis augurer, si vos tam ingratae narrationis tædio, dicentem fugiatis? Nihilominus tamen, si verè vos amo, decet me vobis minimè blandiri, aut veritatem dissimulare: cavete igitur, ô detractores! gravissimum vobis horrendæ mortis periculum propediem imminet. Verùm unde hoc mihi innotuit? an fortè angelo authore hoc secretum didici, aut Divinâ illud revelatione edoctus sum? Ita omnino est; non ab angelo, sed ab angelorum Domino id hausi, qui propriam detractorum pœnam in proverbiorum libro affirmat fore mortem improvisam: *time Dominum fili mi, & cum detractoribus ne commiscearis, quoniam repente consurget perditio eorum.* Intellexistis? *repente, repente consurget perditio eorum!* Heu nos improvidos, qui ad pericula tam gravia non expergiscimus! num fortè DEUM mentiri creditis, amplificare ad vanum terrorem, vel ad excitandam admirationem hyperboli uti? suo id damno didicir Alcimus verbosus ille & gartulus murmurator, qui Judæ Machabæo temeritate summâ detraxit: verba ipsi sumis in labris imperfecta hæserè, & subitâ tactus apoplexiâ, obmutuit simul & expiravit. Dathan, Core, & Abiron, maledicti illi Moysis contemptores hiscente terrâ absorpti sunt: illi omnes, qui ad confusio Edom ejusdem Moysis famam asserant, ab infesto cerastarum, aspi-

Prov. 24. 29.

1. Mach. 9. 59.

Num. 26.

Num. 21.

dum, viperarum ac mille pestilentissimorum insectorum exercitu obruti sunt, qui, velut si ignes ructarent. & flammæ evomerent, immensam illius populi stragem ediderunt: ut adeo non poëtica tantùm auxelis, aut vana comminatio censei debeat, si detractoribus dicatur: *repente consurget perditio eorum.* Hoc enim & experientiâ notum est, & rationi apprimè consentaneum videtur; cum enim detractores adversarios suos à tergo aggrediantur, nec aperto cum iis Marte, sed ex insidiis duntaxat ac traditorum more decertent, convenit, ut pari dolo mors eos occupet, quæ sola maledicis hisce linguis silentium imponere potest.

VIII. Sed demus, tam severè vobiscum non agendum; demus, vos in mortis articulo habituros tempus opportunum & moram, quâ errorem vestrum agnoscere, deplorare, & veniam petere possitis; quâ autem fronte eam à Christo tunc rogare aut sperare præsumitis? An non enim vos eratis immites illi ac rigidi censes, qui nullam proximi culpam dissimulâstis, sed illum cum fastu despexistis, accusâstis arroganter, & in omni conversatione inclementissimè tractâstis? quomodo ergo multum à DEO clementiæ expectare potestis? hæc ipsa, mihi credite maledicentiæ vestræ pœna erit, diffidere de Divina Bonitate nec immeritò, cum DEUS detractores oderit, illòsque persequatur; *detrabentem secretò proximo suo, & hunc persequatur.*

Nemi-

Neminem vestrum latet, quantam apud Deum autoritate valuerit Moyses, ut ad ejus quasi nutum conceptam iram poneret, seque placari pateretur: crexerat aliquando rebellis DEO populus vitulum aureum; jamque thura illi & incensum sacrilegè adoleverat, cum Deus tantæ injuriæ impatiens jam ferrum & ignes paraverat, ut progeniem Judæorum universam deleret: vix tamen Moyses suas pro iis preces interposuit, cum veniam obtinuit, omnemque DEI furorem mitigavit:

*Exod. 32.
15* *placatusque est Dominus, ne faceret malum, quod locutus fuerat adversus populum suum.* Quis ergo non credidisset, Moysen nullam deinceps repulsam passurum? sed audite, quid ei acciderit: non ita multò post pro sorore sua Maria, infami lepræ morbo percussâ, supplex DEO factus est; sed surdis ab eo auribus omnia Moysis vota excepta sunt: & quamnam Divini hujus rigoris causam fuisse existimatis? an illa se fortè inquinavit delicto, quod Idololatriâ gravius est? Minimè; sed muliebri loquacitate abusa, quam illis à natura concessam arbitror, ut filios loqui doceant, hac, inquam, loquacitate abusa Moysi fratri liberius oblocuta est, quod puellam, quam scriptura sacra, nescio, ob suam originem, an ob vultus nigredinem Æthiopiâ vocat, sibi in conjugem desponderit: quia verò vitium murmurationis est quodam in proximum inclementia, ideo ut advertit Basilius, Talionis lege adversus illam usus est DEUS, neque ullam pro eo excusationem, interces-

sionem, aut preces admisit, cumque gravissimas etiam Divinæ suæ Personæ illatas injurias ad Moysis supplicationem facillimè remitteret, levi in Moysen commisso delicto veniam negavit. Videtis ergo, auditores, verè me dixisse, quòd propria maledicorum pœna sit, DEUM experiri immitem & inexorabilem. Sensit id religiosus quidam infelix, ut gravissimi scriptores testantur: erat ille jam mortis vicinus, cum à circumstantium coronâ, ad concipiendam de Divinâ bonitate fiduciam animatus, quam vos mihi bonitatem, exclamabat, quam misericordiam ingeminatis? Nihil mihi in ea spei superest, qui omni misericordiâ carui: exerta subinde lingua, hæc, inquit, me damnat, quæ tot alios temere damnavit; hæc facit, ut desperatus peream æternum. Ut autem palàm fieret, illum id ex DEI imperio dixisse, lingua illi fœdum in modum intumuit; cumque illam retrahere non posset, tauri instar horrendum immugiit, donec intra gravissimos dolores infelicem animam efflavit. Alius, jamjam moriturus, linguam propriis dentibus discerpit; alteri eadem obrigit; tertio vermibus scatere cœpit; tantum abfuit, ut linguâ, quâ turpiter abusi sunt, in mortis articulo ad petendam delictis suis veniam uti potuerint. Quid vobis modò videtur? expeditne tantis se periculis objicere, solius malè custodiæ, & effrænæ linguæ causâ? Dicite potius, ac seriò decernite: *non loquatur os meum opera hominum, non loquatur* Statuamus, nostræ deinceps

*Joan. Ma.
101. Spec.
Exempl.*

ceps solummodo conscientię rationem & curam habere, nec alienis curiosè perscrutandis nos immiscere: quid prodest fluvio, quodd alvei sui angustias egrediatur, littora lavet, riparum sordes ac fæces abluat, nisi ut seipsum coinquinet, & lutulentus postea ac foetus decurrat? vita nostra brevior est, quàm ut eam in censendis aliorum factis perdamus. *Porro unum est necessarium*, si Christo credimus, idque non aliud, quàm ut nostram salutem in tuto collochemus; negotium sanè quàm spinosum, &

Luc. 10.
42.

arduum! & nos tam leve illud affirmamus, ut eo neglecto, curis non tantum superfluis, sed & perniciosis vacemus. Sinamus, vagabundos Esau cum pharetrâ & arcu suo alienos defectus velut prædam eorum palato sapidissimam venari; nos innocentis Jacobi instar domi, & intra conscientię nostræ septa nos contineamus, ac quem vis simplicitate sanctâ credamus nobis esse meliorem. Hoc caui, hoc prudentis, hoc Christiani est; qui secus fecerit, nullam salutis suæ curam habeat, necesse est.

Gen. 27.

SERMO VIGESIMUS.

DIE JOVIS POST TERTIAM DOMINICAM.

Et turba detinebant illum, ne discederet ab eis, quibus ille ait, quia & aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum DEI, quia ideo missus sum.

Luc, 4.

IUd inter tot sectas, usque adeò dissimiles, & à se ipsis discordes, non nisi unica esse possit legitima veraque Religio, manifestum est, nec dubitare quisquam potest, nisi qui contra rationis vim eluctari, frontem perfricare, & congenito nobis dictamini aut synderesi resistere conatur: cum enim unus in mundo DEus, isque summè sapiens, ac summè rectus sit, fieri non po-

test, ut legum adeò contrarium sit author, quarum quævis alteram velut impiam, erroneam, Deoque exosam condemnat. Totus tamen difficultatis cardo in eo versatur, quænam tot inter sectas sit genuina, quænam adulterina, quique sint mendaces illi sycophantæ, qui innocentî agnorum specie fallunt, ac lupinam ferociam abscondunt. Verùm bono animo esto; Christiani; nobis enim fors illa felix obtigit; non cæco tantum blandientis affectûs ductu, sed ex rectæ rationis